

azt állapítja meg, hogy az ügyvédi meghatalmazás akkor is illetékköteles, ha az eljárás illetékmentességben részesül, itt tehát nyilván tárgyi illetékmentességről van szó, mely a személyes illetékmentességtől jogi hatás tekintetében is különböző.

3. Maga az 1920. évi XXIV. t. c. 7. §-a is kifejezi, hogy a meghatalmazás olyan okirat, amelyben a kiállító egyoldalú nyilatkozata alapján a másik fél arra nyer jogot, hogy a kiállított nevében eljárjon, tehát a szegénységi jogon perelő által egyoldalúan kiállított meghatalmazás illetékmentességének elvonása a szegénységi jogon járó illetékmentes perelhetős korlátozását jelentené, aminek elfogadható jogelvi indoka nincs.

Az ill. díjj. 59. tétel 4. pont első bekezdésében megállapított feltételes illetékmentesség a levél alakjában kiállított kezességi nyilatkozatot is megilleti. (126. számú jogegységi megállapodás.) Az ill. díjj. 59. tétel 4. pontja második bekezdésében felsorolt levélformájú okiratbafoglalás esetén is feltétlen illetékköteles jogügyletek közt a kezességi okirat nem foglaltatik. A „kötelezvény“ fogalma alá pedig kezességi nyilatkozat az illetékkötelezettség — illetékmentesség szempontjából nem vonható.

Az ill. díjj. 59. tétel 4. pont második bekezdésében használt „kötelezvény“ kitételnek ugyanis nem lehet azt az értelmet tulajdonítani, hogy az bármiféle és különösen a kezességvállalásból származó kötelezettség elvállalásáról szóló okiratot jelent, mert a kötelezvény és kezességi okiratot az ill. díjj. egymástól megkülönbözteti, mikor 64. és 60. tétéleiben azokról mint külön illetéktárgyakról rendelkezik, és a 64. tételben a tétel címezésével és az illetékek értékalapjának a kölesöntárgyak értékében való megjelölésével világosan kifejezi, hogy a kötelezvény (kötvény, adóslével) szó alatt kölesönszerződésről kiállított okiratot ért.

Amíg az örökös az osztályos egyezség alapján nem kap többet saját törvényes örökreszenél, a neki jutott osztályrész értéke után csak öröklési és az ezzel kapcsolatos ingatlanvagyonátruházási illetéket tartozik fizetni. (Közigazgatási Bíróság 6203/1927. P. szám.) A nem vitás tényállás szerint örökhagyó néh. Sz. A. végrendelet hátrahagyásával Budapesten, 1923. évi december hó 4-én elhalt; kizárólag ingó vagyonból álló hagyatékára végrendeletében akként rendelkezett, hogy két gyermeke közül K. A.-né Sz. Bertát, a panaszoszt, a köteles részre szorította, míg fiának, Sz. Ernőnek, a hagyaték háromnegyedrészt hagyta.

A tiszta hagyaték papirkoronában 98.441.000 koronát, aranykoronában 5790 aranykorona 64 fillért tett ki, úgy, hogy

végrendelet szerint Sz. Ernőnek a hagyatéki vagyon háromnegyedrésze, azaz 4342 aranykorona 98 fillér, panaszosnak pedig negyedrésze, azaz 1447 aranykorona 66 fillér jutott volna.

A hagyatéki eljárás során az örökösök a hagyatéki vagyon megosztására részben a végrendeleti intézkedéstől eltérőleg akként egyeztek meg, hogy a hagyatéki vagyonból Sz. Ernőnek 3715 aranykorona 47 fillér, panaszosnak pedig 2075 aranykorona 20 fillér jutott.

Ezen tényállás alapján panaszosra a hagyatéki vagyon azon része után, amely reá a végrendelet alapján szállott, azaz a hagyatéki vagyon negyedrésze után 1 százalékos öröklési illeték fejében 14 aranykorona 50 fillér, a hagyatéki eljárás során történt megegyezés alapján neki ezenfelül jutott 630 aranykorona értékű hagyatéki vagyon után pedig az 1920:XXXIV. t.-c. 84. és 89. §-a alapján 5 százalékos vagyonátruházási illeték fejében 31 aranykorona 50 fillér illetéket szabtak ki s ezt a kiszabást panaszos fellebbezésének elutasításával a kir. pénzügyigazgatóság is magáévá tette azzal az indokolással, hogy a fellebbező fél a hagyatékból többet vett át, mint amennyi őt a végrendelet szerint megillette volna; ennél fogva az 1920:XXXIV. t.-c. 84. §-a alapján öröklési illetéket csak azon érték után tartozik fizetni, amennyi a végrendelet alapján jutott neki, ellenben az azonfelül az örökös társával történt megegyezés alapján jutott hagyatéki vagyon után az élők közötti vagyonátruházásokra megszabott illetéket köteles megfizetni, mert a hagyatéki vagyonnak ezt a részét ingyenesen, visszteher nélkül kapta s ennél fogva ajándékozásnak tekintendő.

Panaszos panaszában az illeték kiszabása során elfoglalt ezt az álláspontot kifogásolta s a bíróság panaszos kifogását alaposnak találta.

Téves ugyanis és a törvény 84. §-ának helytelen magyarázatán alapszik a kir. pénzügyigazgatóságnak az az álláspontja, hogy a végrendelet szerint jutó vagyon meghaladó része után nem öröklési, hanem ajándékozás címén az élők közötti vagyonátruházásokra megszabott illetéket tartozik panaszos fizetni.

A törvény 84. §-ának első bekezdése világosan akként rendelkezik, hogy osztályos egyezség esetén is mind egyik örökös csak a neki jutott rész értéke után járó öröklési és azzal kapcsolatos ingatlan vagyonátruházási illetéket tartozik megfizetni, feltéve, hogy az osztályos egyezség alapján nagyobb értéket nem kap, mint amennyi saját törvényes örökrésének értéke. A törvényszakasznak ebben az első bekezdésében foglalt főszabálynak veendő általános rendelkezése tehát értékhatárul az örökös saját törvényes osztályrészét határozza meg abból a szempontból, hogy az örökös a

neki jutott vagyon után milyen illetéket tartozik fizetni.

Amíg az osztályos egyezség alapján nem kap többet saját osztályrészénél, a neki jutott osztályrész értéke után csak az öröklési és az ezzel kapcsolatos ingatlan vagyonát ruházási illetéket fizeti.

Az ellenkező esetre rendelkezik azután a törvényszakas második bekezdése, s az ellenkező esetet úgy határozza meg, hogyha az örökös az osztályos egyezség folytán többet kap, mint amennyi a törvény vagy végrendelet szerint reá esett volna s a törvényszakas második bekezdésének további részében határozza meg azután erre az esetre, hogy az örökös milyen illetéket, illetőleg illetékeket tartozik ilyenkor viselni.

Tekintettel most már a törvényszakas első bekezdésében foglalt általános rendelkezésre, végrendeleten alapuló örökösödés esetében a törvényszakas második bekezdése helyesen csak úgy magyarázható, hogy amíg az osztályos egyezség — akár van, akár nincs végrendeleti intézkedés, — nem megy túl azon a határon, amelyet a törvény végrendelet hiányában megszab s az örökös nem kap többet törvényes osztályrészénél, a törvényszakas első bekezdése értelmében a kapott érték után csak öröklési és ha a kapott hagyatéki vagyon egészben vagy részben ingatlanból is áll, azal kapcsolatban ingatlan vagyonát ruházási illetéket fizet, mert abban az esetben, ha az örökös nem kap az egyezség alapján többet törvényes osztályrészénél, az osztályos egyezséget az illeték kiszabása szempontjából nem lehet külön, az élők között létrejött vagyonát ruházási illeték alá eső jogügyletnek tekinteni.

A törvényszakas második bekezdésében a végrendeleten alapuló örökösödésre történő hivatkozásnak pedig az előbb kifejtettek folyományaként helyesen csak az az értelelem tulajdonítható, hogyha a végrendeleten alapuló örökrész nagyobb a törvényes örökrésznél, s az osztályos egyezség még ennél is többet juttat az örökösnek, az örökös ez után a többlet után tartozik külön megfizetni a szerzés jogcímének megfelelő illetéket.

Minthogy pedig panaszos az örököstársával történt megegyezés alapján a hagyatéki vagyonból többet kapott ugyan, mint amennyi neki végrendelet szerint járt volna, de mégis kevesebbet, mint amennyi neki törvény szerint járt volna, panaszos a neki jutott és csupan ingókból álló hagyatéki vagyon reá eső része után csak öröklési illetéket, azaz az egész 2075 aranykorona 20 fillér érték után csak 1 százalék illetéket tartozik fizetni.

Az 1920. XXXIV. t.-c. 81. §-a az örökségnek csak egy részéről való lemondása esetén is alkalmazandó ha azonban